

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Юрій Миколайович КОМАР,

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри менеджменту у виробничій і невиробничій сфері
Донецького державного університету управління (м. Маріуполь),
Komar1@ua.fm

УДК 351.854

НАУКОВІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВНОЦІННОСТІ КАТЕГОРІЙ «УПРАВЛІННЯ» І «МЕНЕДЖМЕНТ»

За результатами дослідження встановлено, що відмічається тенденція не обґрунтованої заміни категорії «управління» на категорію «менеджмент», що може призвести до суттєвих помилок теоретико-методологічного характеру і як наслідок — обрання неправильної лінії розвитку державного управління системою життєдіяльності українського суспільства. Це обумовило необхідність проведення наукових досліджень щодо визначення повноцінності категорій «управління» і «менеджмент» з використанням сучасного повноцінного наукового інструментарію атрибутивного типу. На основі теоретичного узагальнення категорії «повноцінність» і її похідних встановлено, що повноцінне управління — це унікальна управлінська система вищого рівня, яка має всеохоплюючий зміст і найбільш можливі межі співіснування з іншими системами управління, що дозволяє їй гармонійно вписуватись у реальність. Дослідження повноцінності категорій «управління» і «менеджмент» проведено в контексті повноцінного атрибутивного наукового підходу за трьома напрямками — «повноцінність структури управління», «повноцінність управлінського впливу» і «повноцінність процесуальності управління». За результатами дослідження встановлено, що категорія «управління» має суцільну повноцінність за трьома

зазначеними вище напрямками, а категорія «менеджмент» — за одним і до того ж породжує «менеджеризм», тобто приховане, жорстке маніпулювання людьми для виконання завдань, поставлених власниками фірм, що функціонують в умовах ринкової економіки. Доведено, що категорія «управління», на відміну від категорії «менеджмент», належить до фундаментальних повноцінних управлінських систем, входить у троїсту структуру Буття, має всюдисущий і всеохоплюючий управлінський вплив на три складові Універсуму і забезпечує повноцінне управління у всіх сферах життєдіяльності людини. У цілому категорія «управління» належить до повноцінних управлінських систем, яка за критерієм повноцінності значно перевищує категорію «менеджмент» і повинна займати першорядне місце в системі управління життєдіяльністю українського суспільства.

Ключові слова: атрибутивний науковий підхід, дослідження повноцінності, управління, менеджмент, повноцінність, повноцінне управління.

*Унікальна цінність управління
в його повноцінності
Авт.*

В останні два десятиріччя в основних галузях економіки України відмічається тенденція не обґрунтованої заміни категорії «управління» на категорію «менеджмент». При цьому не береться до уваги те, що мегакатегорія «управління» — це всезагальна управлінська складова, яка входить у троїсту структуру Буття: одночасно існує в просторі, часі й русі, має всюдисущий і всеохоплюючий управлінський вплив на три складові Універсуму і забезпечує управління в системах різної природи.

На відміну від категорії «управління», сфера присутності категорії «менеджмент» обмежується мікрорівневими системами господарювання й знайшла широке розповсюдження в багатьох країнах світу, на фірмах різних форм власності і підпорядкування, зокрема українських, що функціонують в умовах конкурентного ринкового середовища.

Нехтування категорією «управління» на користь категорії «менеджмент» може призвести до суттєвих помилок теоретико-методологічного характеру і, як наслідок — обрання неправильної лінії розвитку державного управління системою життєдіяльності українського суспільства. Це обумовлює необхідність проведення наукових досліджень щодо визначення повноцінності категорій «управління» і «менеджмент», з використанням сучасного повноцінного наукового інструментарію атрибутивного типу.

Наукові засади дослідження категорій «управління» і «менеджмент» і їх порівняння висвітлено в наукових працях провідних вітчиз-

няних і закордонних вчених: В. В. Алехіна та ін. [1], М. Альберта [2], Р. Блейка [3], В. В. Буреги [4], В. І. Кноррінга [5], Е. М. Короткова [6], Д. А. Новікова [7], А. Файоля та ін. [8] та інших дослідників.

Віддаючи належне науковій та практичній значущості наукових праць вітчизняних та закордонних вчених, у яких досліджуються категорії «управління» і «менеджмент», і їх порівняння, слід зауважити, що дотепер відсутні фундаментальні дослідження зазначених управлінських категорій щодо їх повноцінності з використанням сучасного атрибутивного наукового інструментарію.

Мета статті — наукові засади дослідження повноцінності категорій «управління» і «менеджмент» у контексті сучасного атрибутивного наукового підходу і методу структурно-лінгвістичної квантифікації.

У загальному виді категорія «повноцінність» означає повну цінність і повну відповідність існуючим вимогам, закінченість і самодостатність чого-небудь (об'єкта, предмета, процесу, системи, моделі тощо) в якій-небудь системі (технічній, біологічній, соціальній) або в будь-якій сфері соціального управління (виробництві, науці, мистецтві тощо) [9].

З цього можна зробити важливий теоретичний висновок: будь-яка повноцінна система має всеохоплюючий зміст і найбільш можливі межі співіснування з іншими системами, що дозволяє їй гармонійно вписуватись у реальність.

Відповідно до визначення категорія «повноцінність» складається з двох слів: «повно» — це вичерпний, граничний, кількісний показник, який характеризує властивості другої складової слова «цінність», тобто важливість для суб'єкта явищ, предметів, процесів систем, заради якого він існує.

Виходячи із суті категорії «повноцінність» і її двох складових «повно» і «цінність», можна подати узагальнене визначення категорії «управління» в контексті повноцінності.

Повноцінне управління — це процес самоуправління суб'єкта в системі управління другого суб'єкта таким чином, що це вписується в правила, яких дотримується другий суб'єкт («ієрархічно більш високий»), і таким чином, що це не суперечить правилам, яких дотримується третій суб'єкт («ієрархічно більш високий, ніж другий») тощо [9].

Важливість категорії «повноцінне управління» важко переоцінити, тому що це унікальна управлінська система вищого рівня, яка має всеохоплюючий зміст і найбільш можливі межі співіснування з іншими системами управління, що дозволяє їй гармонійно вписуватись у реальність. А її відсутність означає втрату сильного (повноцінного) суб'єкта управління, що веде будь-яку систему соціального управління до стану хаосу або розпаду.

Незважаючи на унікальні властивості повноцінних управлінських атрибутивних систем, вони залишаються поза увагою вітчизняних дослідників, їх характеристики відсутні в більшості видань довідкової і навчально-методичної літератури, їх практичне використання також вкрай обмежено.

Теоретико-методологічну основу дослідження категорій «управління» і «менеджмент» щодо їх повноцінності повинен складати повноцінний атрибутивний науковий підхід і метод структурно-лінгвістичної квантифікації.

Атрибутивний науковий підхід — це новий спосіб наукового пізнання і практичної діяльності, механізм реалізації якого спрямований на атрибутивний (троїстий) синтез системи й отримання принципово нових знань, які мають сутнісний характер.

Головне призначення атрибутивного наукового підходу полягає не просто в аналізі або формуванні якихось багатоелементних систем з довільною кількістю підсистем, а в системному розгляді виключно троїстих сукупностей (підсистем) і зв'язків між ними, які дослідник відповідно до своїх завдань визначає саме як системи.

Важливо те, що атрибутивність у науковому інструментарії проявляється у формі процесу, який включає три підсистеми: початок, середину і закінчення, — які є його атрибутами. У цьому знаходить своє відображення *процесуальний (вертикальний) аспект атрибутивності*. Другий її аспект характеризується тим, що в переважній більшості зміст управлінських систем складають три атрибутивні підсистеми. Це відображає *структурний (горизонтальний) аспект атрибутивності*.

Для визначення повноцінності структури категорій «управління» і «менеджмент» передбачено використання методу структурно-лінгвістичної квантифікації, суть якого полягає у зведенні якостей до кількості на основі проведення лінгвістичного аналізу висловлювання як нерозчленованого цілого до аналізу його внутрішньої структури, за допомогою спеціальних індикаторів — лінгвістичних кванторів, які несуть інформацію про кількісну характеристику логічного вираження [10, с. 402].

Дослідження повноцінності категорій «управління» і «менеджмент» проводиться шляхом їх порівняння за трьома напрямками:

1. «Повноцінність структури управління»;
2. «Повноцінність управлінського впливу»;
3. «Повноцінність процесуальності управління».

Реалізація першого напрямку «повноцінність структури управління категорій «управління» і «менеджмент».

Для визначення повноцінності структури управління категорії «управління» і «менеджмент» необхідно подати у формі процесу управління, показавши його лінгвістичну структуру (рис. 1).

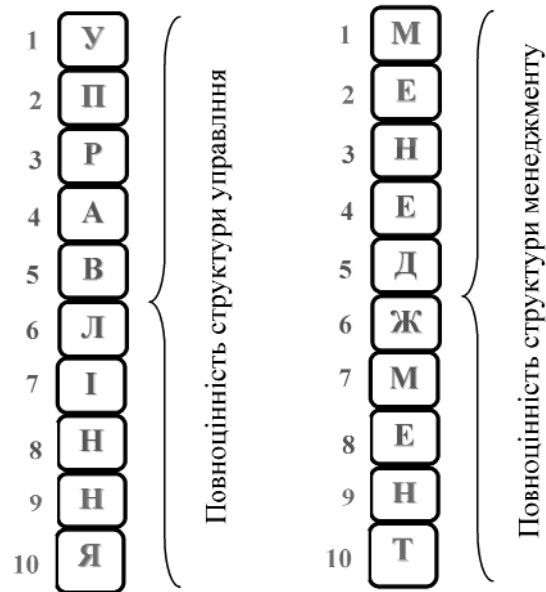

Рис. 1. Порівняння повноцінності структури категорій «управління» і «менеджмент»

На рис. 1. показано, що зміст категорій «управління» і «менеджмент» складає цілісна лінгвістична упорядкована певним чином десятиелементна структура у виді десяти букв. У них формується інформаційний імпульс, який ініціює рух, спрямованість і кількість управлінської інформації, відповідно до кількості букв і порядку їх розташування в категоріях «управління» і «менеджмент».

При цьому кількість етапів і спрямованість процесу управління, відповідає кількості букв і порядку їх розташування в словах «управління» і «менеджмент».

З цього можна зробити висновок, що зміст цих двох управлінських категорій складає десятиелементна внутрішня структура, яка забезпечує повноцінне проходження процесу управління в десять етапів, починаючи від першої букви «У» («М»), поступово проходячи інші етапи і закінчуючи остаточною, десятою буквою, «Я» («Т»).

Характеристика повноцінності структури категорій «управління» і «менеджмент» подана в табл. 1.

Таблиця 1

**Характеристика повноцінності структури категорій
«управління» і «менеджмент»**

Обґрунтування повноцінності	Визначення повноцінності
<p><i>Повноцінність структури категорій «управління» і «менеджмент» у соціальних системах обумовлена тим, що їх внутрішня структура складається з десяти рівнів і відповідає кількості букв в словах «У-1; П-2; Р-3; А-4; В-5; Л-6; І-7; Н-8; Н-9; Я-10» («М-1; Е-2; Н-3; Е-4; Д-5; Ж-6; М-7; Е-8; Н-9; Т-10»). Процес управління починається на першому ієрархічному рівні — буква «У» («М») потім узгоджується з другим більш високим рівнем — буква «П» («Е») («ієрархічно більш високим, ніж рівень У» («М»), який, у свою чергу, вписується в правила третього рівня — буква «Р» («Н») («ієрархічно більш високим, ніж рівень — буква «П» («Е») і таким чином поступово й узгоджено реалізуються інші управлінські рівні та мета управління досягається на найвищому десятому ієрархічному рівні — буква «Я» («Т»).</i></p>	<p><i>Повноцінна структура категорій «управління» і «менеджмент» — це універсальна управлінська складова, яка має десятиелементну внутрішню структуру, якісні й кількісні показники якої визначають десятиелементний (повноцінний) цикл процесу управління, його послідовність, якісну і кількісну визначеність і в комплексі забезпечують цілеспрямований і організуючий управлінський вплив для досягнення поставленої мети у відповідній соціальній системі</i></p>

Реалізація другого напрямку — повноцінність управлінського впливу категорій «управління» і «менеджмент».

Обґрунтування повноцінності управлінського впливу пов'язано із поняттям «ієрархія», тобто розташування основних елементів впливу на управлінській драбині у порядку від вищого до нижчого.

При співставленні цих двох категорій слід брати до уваги, що в англійській мові є два роди — чоловічий і жіночий і відсутній середній рід. В результаті відсутності слів середнього роду категорія «менеджмент» може продукувати двоелементні ієрархічні системи, що в принципі не дозволяє західноєвропейським і американським дослідникам створювати ієрархічні атрибутивні управлінські системи.

В українській мові, на відміну від англійської, є категорія слів середнього роду, з обов'язковою наявністю в них трьох елементів: чоловічого, жіночого і середнього роду, — які розташовані на відповідних ієрархічних рівнях.

Наявність в українській мові середнього роду створює реальні можливості для формування повноцінного управління ієрархічного типу. До середнього роду належить слово «управління» у складі трьох елементів: «процес управління» — чоловічий рід, «наука управління» — жіночий рід і «мистецтво управління» — середній рід.

Порівняння повноцінності управлінського впливу категорій «менеджмент» і «управління» подано на рис. 1.

На рис. 2 варіант А показує, що категорії «менеджмент» властива двохетапна поступова реалізація управлінського впливу за схемою: «науковий менеджмент» — перший етап і «креативний менеджмент» — другий етап. Такі властивості категорії «менеджмент» дозволяють західноєвропейським і американським вченим створювати ієрархічні двоелементні системи, яким властива поступова реалізація управлінського впливу за схемою: спочатку «процес менеджменту» і «наука менеджменту» — утворюють науковий менеджмент. Цей перший етап формувався з кінця XIX ст. до середини XX ст., тобто приблизно 50 років.

Другий етап, проходив шляхом поступового поєднання «науки менеджменту» і «мистецтва менеджменту», утворюючи «креативний менеджмент». Цей етап розпочався з середини XX ст. і тривав до кінця XX ст., також приблизно 50 років. Це знайшло своє відображення в назві колективної монографії видатних вчених з країн Західної Європи і США «Управління — це наука и мистецтво» [8].

У цілому повний цикл реалізації управлінського впливу й досягнення мети категорії «менеджмент» за схемою: «науковий менеджмент» «креативний менеджмент» — тривав приблизно 100 років.

Слід зазначити, що за сторічний період розвитку категорія «менеджмент» отримала належне наукове обґрунтування й широке розповсюдження в багатьох країнах світу, на фірмах різних форм власності й підпорядкування, зокрема українських, що функціонують в умовах конкурентного ринкового середовища. Але внаслідок відсутності ієрархічної атрибутивності категорія «менеджмент» не відповідає умовам повноцінності атрибутивного управлінського впливу.

На рис. 2 варіант Б показує, що категорії «управління», за рахунок середнього роду властива моментальна одноетапна реалізація ієрархічного управлінського впливу за схемою: процес — наука — мистецтво управління, і шляхом органічного поєднання наукового і творчого управління відбувається досягнення мети управління в один етап. Внаслідок цього категорія «управління» відповідає умовам повноцінності атрибутивного управлінського впливу. Це знайшло своє відображення в монографії з проблем державного управління [11, с. 38–40].

Характеристика повноцінності атрибутивного управлінського впливу категорії «управління» подана в табл. 2.

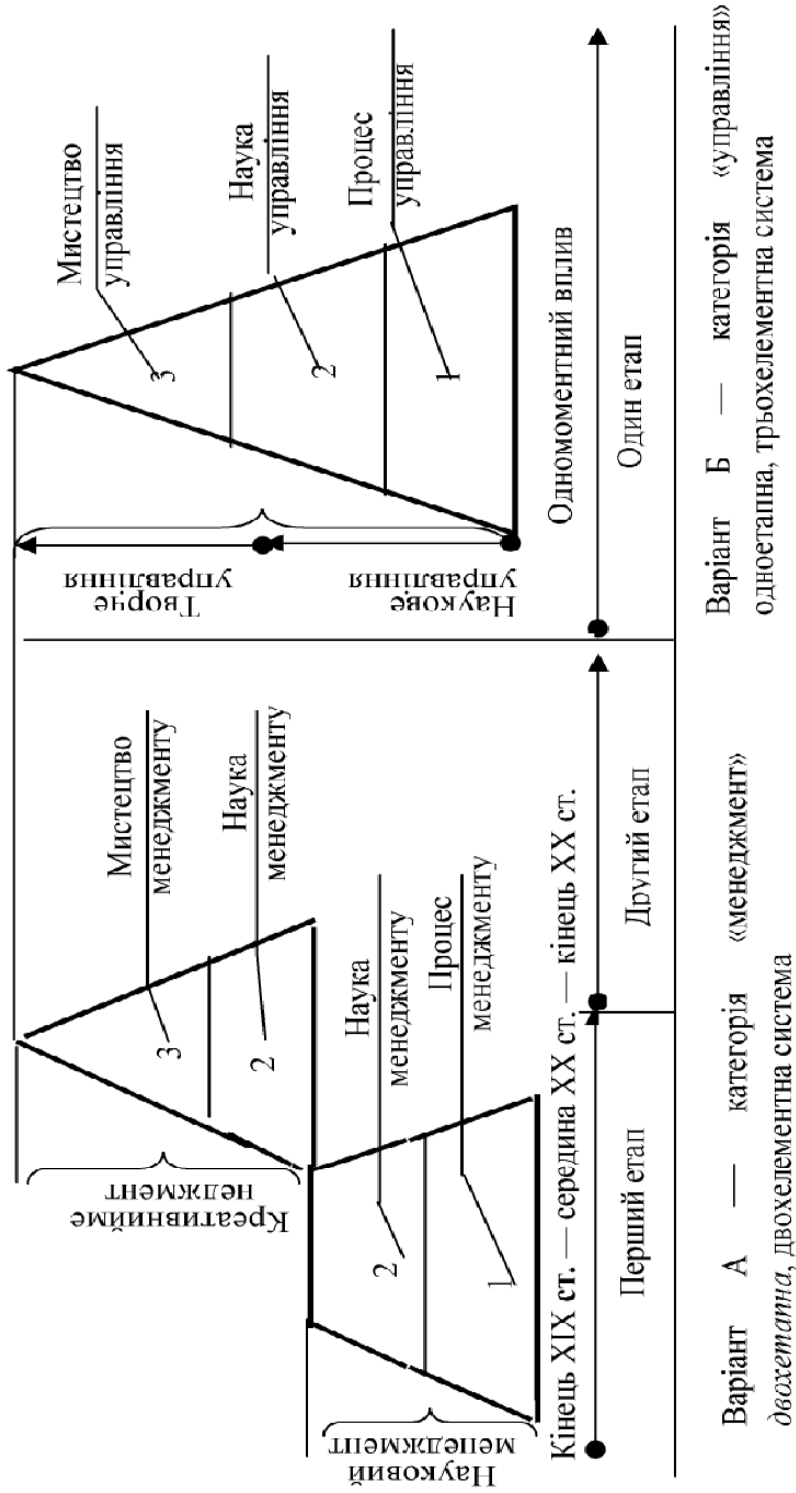

Рис. 2. Порівняння повноцінності управлінського впливу категорій «менеджмент» і «управління»

Таблиця 2

**Характеристика повноцінності управлінського впливу
категорії «управління»**

Обґрунтування повноцінності	Визначення повноцінності
<p><i>Повноцінність управлінського впливу категорії «управління» в соціальних системах обумовлена тим, що на першому, ієрархічному рівні починається процес управління, потім він узгоджується з другим рівнем — наука, («ієрархічно більш високим, ніж рівень процесу»), який, у свою чергу, вписується в правила третього рівня — мистецтво, («ієрархічно більш високим, ніж рівень науки»). Ці ієрархічні троїсті підсистеми забезпечують повноцінний вплив категорії «управління».</i></p>	<p><i>Повноцінний управлінський вплив категорії «управління» — це органічне поєднання процесу, науки і мистецтва управління в соціальних системах, які в комплексі забезпечують свідомий, цілеспрямований і організуючий вплив на розвиток відповідної системи управління для упорядкування, удосконалення її структури й діяльності, збереження цілісності й досягнення мети.</i></p>

Повноцінний управлінський вплив категорії «управління» не тільки надає їй суттєві теоретико-методологічні переваги перед категорією «менеджмент», але й дозволяє створювати клас атрибутивних творчих систем і моделей повного управлінського циклу, які мають вибуховий характер, тому що в їх основу покладений атрибутивний науковий інструментарій у поєднанні з сучасною технікою і технологією.

Реалізація напряму «повноцінність процесуальності управлінського впливу категорій «управління» і «менеджмент».

Реалізація цього напряму проводиться на основі використання процесуальної атрибутивності управлінського впливу і методу структурно-лінгвістичної квантифікації.

Повноцінність процесуальності управлінського впливу означає, що кожному процесу властивий рух, який відбувається за схемою: початок — середина — закінчення. З цього можна зробити важливий теоретико-методологічний висновок — у всіх видах, формах і системах управління: технічних, біологічних і соціальних процесах, зокрема життя, навчання, праця, відпочинок, підготовки, контроль тощо повинні проходити не менше, ніж у три етапи: початок — середина — закінчення, що в комплексі забезпечує його цілісність, спрямованість і закінченість. Відповідно до цього внутрішня структура категорії «управління» повинна мати три зазначені вище складові.

Атрибутивний науковий інструментарій дозволяє подати внутрішню структуру спочатку категорії «управління», а потім — «менеджмент» у вигляді складових і провести їх порівняння.

Категорія «управління» подається з використанням трьох лінгвістичних кванторів K1 — «У», K2 — «ПРАВ», K3 — «ЛІННЯ», які символізують певний, чітко визначений етап управління. Так, квантор K1 — «У» — це початковий етап управління й означається словом «біля», тобто показує його розташування «зліва» від квантора «ПРАВ». Відповідно до цього його функція полягає в наданні квантора K2 — «ПРАВ» чітко визначеного спрямування — зліва направо. Квантор K2 — «ПРАВ» — безпосередній рух процесу управління «зліва направо», який відбувається під впливом суб'єкта управління, який його ініціює на початковому етапі квантором K2 — «У». Квантор K3 — «ЛІННЯ» — третій, заключний етап, який зв'язаний із закінченням процесу управління і реалізацією функцій, виконаних кванторами K1 і K2 на двох попередніх етапах.

Категорія «менеджмент» подається з використанням двох лінгвістичних кванторів: K1 — «МЕНЕДЖ», K2 — «МЕНТ», які символізують два, чітко визначені етапи управління. Так, квантор K1 — «МЕНЕДЖ» — це початковий етап управління й означається латинським словом «MANUS» — рука; K2 — «МЕНТ» означає маніпулювати, наставляти, виховувати.

Порівняння повноцінності процесуальності управлінського впливу категорій «управління» і «менеджмент» у квантифікованному виді подано на рис. 2.

На рис. 2 показано, що подані у квантифікованному виді категорії мають різну структуру, якщо категорія «управління» складається з трьох кванторів і має ознаки повноти процесуальності, то категорія «менеджмент» складається з двох кванторів, що свідчить про неповноцінність процесуальності.

У рамках дослідження повноцінності управлінської процесуальності категорій «управління» і «менеджмент» доцільно провести порівняння двох словосполучень у формі крилатих виразів: «Той, хто управляє інформацією, той управляє світом» і «Той, хто володіє інформацією, той володіє світом».

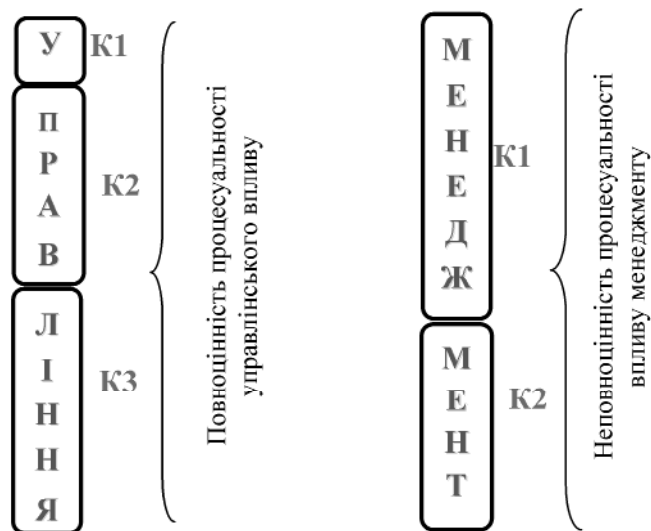

Рис. 2. Порівняння повноцінності управлінської процесуальності категорій «управління» і «менеджмент» у квантифікованому виді

Для цього на основі методу структурно-лінгвістичної квантифікації необхідно провести декомпозицію категорії «інформація» і подати її процесуальну структуру у виді трьох лінгвістичних кванторів: K1 — «ІН», K2 — «ФОР», K3 — «МАЦІЯ», де: K1 — «ІН» — початковий етап, який характеризується підготовкою інформації для передавання. Символічно він визначається англійським словом «In», що в перекладі на українську мову означає «У», тобто «біля». K2 — «ФОР» — основний етап, який характеризує чотири властивості інформації: 1 — передача; 2 — прийом; 3 — збереження; 4 — відтворення. Його мета полягає в реалізації зазначених вище чотирьох властивостей інформації, що можна символічно відобразити англійським словом «Four» — чотири.

Заключний етап передачі інформації, зв'язаний з відчуттям інформації, її матеріалізацією і трансформацією в конкретні практичні результати. Символічно його можна відобразити лінгвістичним квантором K3 — «МАЦІЯ».

Подання категорії «інформація» у квантифікованому виді дозволяє провести порівняння повноцінності процесуальності категорії «управління» у форматі виразу: «Той, хто управляє інформацією, той управляє світом» (Рис. 3, варіант А) і категорії «менеджмент» у форматі крилатого виразу: «Той, хто володіє інформацією, той володіє світом» (Рис. 3, варіант Б).

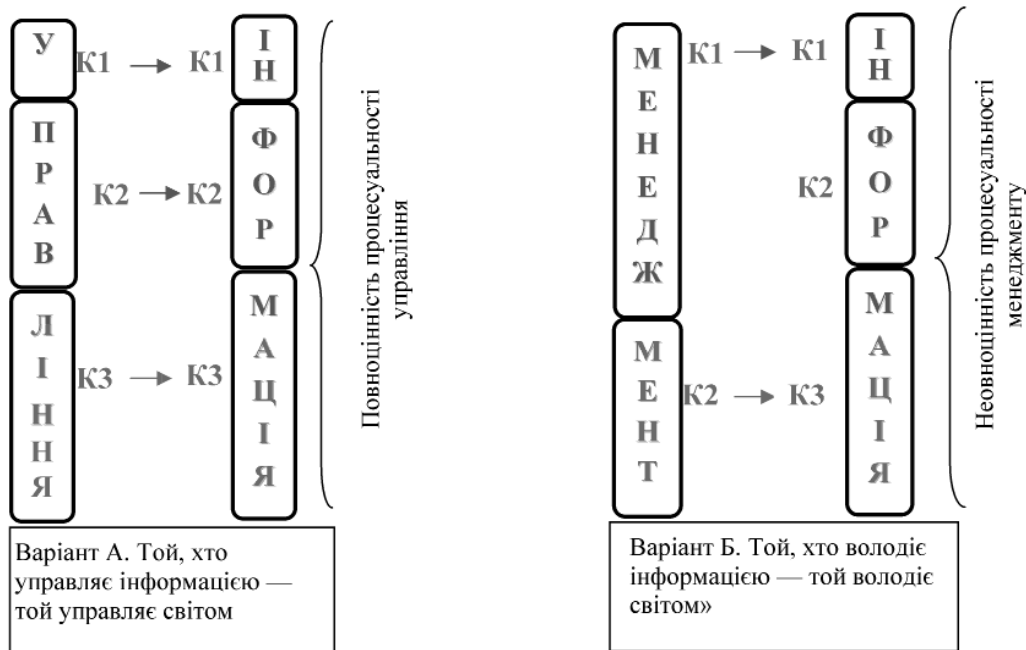

Рис. 3. Порівняння повноцінності процесуальності категорій «управління» (варіант А) «менеджмент» (варіант Б) в контексті категорії «інформація» у форматі двох крилатих виразів

На рис. 1 варіант А показує, що три квантори категорії У(К1) — ПРАВ(К2) — ЛІННЯ(К3) чинять повноцінний управлінський вплив на три квантори категорії ІН(К1) — ФОР(К2) — МАЦІЯ(К3), тобто управління управляє інформацією, що відповідає крилатому виразу: «Той, хто управляє інформацією, той управляє світом» (варіант А).

На рис. 3 у варіанті Б видно, що два квантори категорії МЕНЕДЖ(К1) — МЕНТ(К2) чинять неповноцінний управлінський вплив на три квантори категорії ІН(К1) — ФОР(К2) — МАЦІЯ(К3), що відповідає крилатому виразу: «Той, хто володіє інформацією, той володіє світом». Тому двоелементна категорія «менеджмент» здатна забезпечувати не управління, а «володіння інформацією» — це реальне панування над будь-яким об'єктом соціальної системи в поєднанні з наміром привласнити її [12].

У категорії «управління» забезпечення повноцінності процесуальності відбувається завдяки повноцінний впливу на категорію «інформація», в результаті чого здійснюється процес підтримання будь-якої соціальної системи у стані життєдіяльності або досягненні нею поставленої мети.

Характеристика повноцінності процесуальності категорії «управління» подана в табл. 3.

Таблиця 3

Характеристика повноцінності процесуальності категорії «управління»

Обґрунтування повноцінності	Визначення повноцінності
<p><i>Повноцінність процесуальності категорії «управління» в соціальних системах обумовлена тим, що на першому ієрархічному рівні починається визначення напрямку руху процесуального управління — квантор — «У», потім він узгоджується з другим рівнем — квантор — «ПРАВ», (ієрархічно більш високим, ніж рівень «У»), який, у свою чергу, вписується в правила третього рівня — квантор — «ЛІННЯ», (ієрархічно більш високим, ніж рівень квантор «ПРАВ»). Внаслідок своєї унікальної природи зазначені троїсті підсистеми належать до повноцінних процесуальних систем управління.</i></p>	<p><i>Повноцінна процесуальність категорії «управління» — це універсальна, багатогранна, управлінська складова соціального управління, яка має повноцінну, процесуальну (троїсту) лінгвістичну структуру, правосторонній напрям руху управлінської інформації, що в комплексі забезпечує свідомий, цілеспрямований і організуючий управлінський вплив на розвиток відповідної системи соціального управління.</i></p>

Доцільно також нагадати, що англійське слово «*management*» складається з латинського слова «*manus*» рука й англійського «*ment*» — маніпулювати, наставляти, виховувати. Таке управління тлумачиться як «менеджеризм», тобто поводження з об'єктами з певними намірами, використовуючи спритність, скритність і маніпулювання, причому на жорсткій, менторській основі.

Запроваджуючи менеджеризм, західноєвропейські й американські вчені всіляко пропагують західний спосіб життя, системно поєднуючи його не з науковим, а технологічним підходом, який нейтральний до тієї або іншої соціально-політичної системи [1, с. 19]. Це дозволяє успішно запроваджувати його ідеологію, філософію і політику в різних країнах світу, без використання теорії, методології управління й сучасного атрибутивного наукового інструментарію.

Таким чином, категорія «менеджмент» не має більшості ознак повноцінності і до того ж породжує «менеджеризм», тобто приховане, жорстке маніпулювання людьми для виконання завдань, поставлених власниками фірм, що функціонують в умовах ринкової економіки.

Категорія «управління» внаслідок унікальних властивостей має всі ознаки повноцінності, що дозволяє їй органічно вписуватися в систему управління життєдіяльності українського суспільства.

За результатами дослідження встановлено, що категорія «управління» має повноцінність за трьома обраними напрямками дослідження: «повноцінність структури управління», «повноцінність управлінського впливу» і «повноцінність процесуальності управління», а категорія «менеджмент» — за одним — «повноцінність структури управління».

Встановлено, що категорія «управління», на відміну від категорії «менеджмент», належить до фундаментальних повноцінних управлінських систем, входить у троїсту структуру Буття, має всюдисущий і всеохоплюючий управлінський вплив на три складові Універсуму і забезпечує повноцінне управління у всіх сферах життєдіяльності людини.

Таким чином, категорія «управління» належить до фундаментальних повноцінних управлінських систем, яка за критерієм повноцінності значно перевищує категорію «менеджмент» і повинна займати першорядне місце в системі управління життєдіяльністю українського суспільства.

Список використаних джерел

1. Философия управления (социально-гуманитарные проблемы) / Алёхин В. В., Бурега В. В., Поважный С. Ф., Алёхина Л. В. ; под общ. ред. В. В. Алехина. Донецк : ДонГАУ, 1999. 294 с.
2. Альберт М., Мескон М. Х., Хедоури Ф. Основы менеджмента / пер. с англ. М. : Дело, 1992. 702 с.
3. Блейк Р., Муттон Дж. С. Научные методы управления ; пер. с англ. К. : Наук. думка, 1990. 247 с.
4. Бурега В. В. Социально-адекватное управление: концептуализация модели. Донецк : ДонГУУ, 2005. 171 с.
5. Кнорринг В. И. Теория, практика и искусство управления: учебник для вузов по специальности «Менеджмент». М. : Норма Инфра-М, 1999. 528 с.
6. Коротков Э. М. Исследование систем управления. М. : ДеКА, 2000. 288 с.
7. Новиков Д. А. Методология управления. М. : Либроком, 2011. 128 с.
8. Управление — это наука и искусство / А. Файоль, Г. Эмерсон, Ф. Тейлор, Г. Форд. М. : Республика, 1992. 351 с.
9. Полноценный / Ефремова Т. Ф. Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный. URL : <https://goo.gl/4Ai8sx>.
10. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. вид. 2-ге. К. : Головна редакція УРЕ, 1985. 966 с.
11. Комар Ю. М. Наукові засади інноваційних механізмів державного управління підготовкою студентів управлінських спеціальностей. Донецьк : СПД Купріянов, 2008. 358 с.
12. Таценко Н. В. Вербалізація концепту «володіння інформацією» у неологічній картині метамови «віртуальної реальності». *Вісник Сумського державного університету*. Серія «Філологія». 2007. № 2. С. 164–168.

Надійшла до редакції 12.09.2017

Комар Ю. Н. Научные принципы исследования полноценности категорий «управление» и «менеджмент»

По результатам исследования установлено, что отмечается тенденция не обоснованной замены категории «управление» на категорию «менеджмент», что может привести к существенным ошибкам теоретико-методологического характера, и как следствие — выбор неправильной линии развития государственного управления системой жизнедеятельности украинского общества. Это обусловило необходимость проведения научных исследований для определения полноценности категорий «управление» и «менеджмент» с использованием современного полноценного научного инструментария атрибутивного типа. На основе теоретического обобщения категории «полноценность» и ее производных установлено, что полноценное управление — это уникальная управленческая система высшего уровня, которая имеет всеобъемлющее содержание и наиболее возможные пределы существования с другими системами управления, что позволяет ей гармонично вписываться в реальность. Исследование полноценности категорий «управление» и «менеджмент» проведено в контексте полноценного атрибутивного научного подхода по трём направлениям «полноценность структуры управления», «полноценность управленческого влияния» и «полноценность процессуальности управления». По результатам исследования установлено, что категория «управление» имеет сплошную полноценность по трём отмеченным выше направлениям, а категория «менеджмент» — по одному, и к тому же порождает «менеджеризм», то есть скрытое, жесткое манипулирование людьми для достижения целей, поставленных владельцами фирм, которые функционируют в условиях рыночной экономики. Доказано, что категория «управление», в отличие от категории «менеджмент», относится к фундаментальным полноценным управленческим системам, входит в тройственную структуру Бытия, имеет вездесущее и всеобъемлющее управленческое влияние на три составляющих Универсума и обеспечивает полноценное управление во всех сферах жизнедеятельности человека. В целом, категория «управления» относится к полноценным управленческим системам, которая по критерию полноценности значительно превышает категорию «менеджмент» и должна занимать первостепенное место в системе управления жизнедеятельностью украинского общества.

Ключевые слова: атрибутивный научный подход, исследование полноценности, управление, менеджмент, полноценность, полноценное управление.

Komar, Yu. M. Scientific Principles of Research of Full Value of Categories «Administration» and «Management»

It is set on results research, that the tendency of not reasonable replacement of category «administration» to the category «management», that can result in the substantial errors of theory-methodology character, and as a result is a choice of wrong line of development of state administration the system of vital functions of Ukrainian society. It stipulated the necessity of realization of scientific researches for determination of full value of categories «administration» and «management», with the use of modern valuable scientific tool of attributive type. On the basis of theoretical generalization of category «full value» and her derivatives, it is set that a valuable management is the unique administrative system of higher level, which has all-embracing maintenance and most possible limits of coexistence with other control system, which allows it to enter into reality. Study of full value of «management categories» and «management» are of «management categories» and in the context of valuable attributive scientific approach, after three directions: full «value of management structure», full «value of administrative influence» and full «value of process management». It is set on results research, «administration category», has a continuous full value after three directions marked higher, and category «management» — after one, and «management» generates besides, idest the hidden, hard manipulation people for the achievement of the aims, put by the proprietors of firms that functions in the conditions of market economy. On the whole, a «administration category» behaves to the valuable administrative systems, which on the criterion of full value considerably exceeds a category «management» and must occupy a primary place in control system by the vital functions of Ukrainian society.

Keywords: *attributive scientific approach, research of full value, «administration category» «management», full «value», «valuable administration».*

